



**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR IF P&C INSURANCE AS GINČO NAGRINĖJIMO**

2023-02-01 Nr. 429-66
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir *If P&C Insurance AS*, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2022 m. rugsėjo 28 d. įvyko eismo įvykis, per kurį susidūrus dviem automobiliams buvo apgadintas pareiškėjui priklausantis automobilis „BMW“, valst. Nr. (*duomenys neskelbiami*) (toliau – „BMW“). Pareiškėjas kreipėsi į draudiką, apdraudusį eismo įvykio kaltininko civilinę atsakomybę privalomuoju transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu, prašydamas išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią automobiliui padarytą žalą.

Draudikas gautą pranešimą užregistravo duomenų sistemoje ir pradėjo administruoti žalos bylą Nr. (*duomenys neskelbiami*). Draudiko atstovė UAB „Delondas“ atliko transporto priemonės apžiūrą, todėl draudiko atstovė UAB „Finance property“, gavusi apgadintos transporto priemonės dokumentus ir sugadinimų nuotraukas, įvertino transporto priemonės „BMW“ sugadinimus ir informavo pareiškėją, kad automobilio remontas kainuos 852,09 Eur (be PVM).

Pareiškėjas nesutiko su draudiko apskaičiuotomis transporto priemonės remonto išlaidomis, todėl kreipėsi į UAB „Kauno nepriklausomų autoekspertų biuras“, prašydamas parengti transporto priemonės „BMW“ vertinimo ataskaitą. Draudikui pateiktoje transporto priemonės vertinimo ataskaitoje Nr. (*duomenys neskelbiami*) (toliau – Vertinimo ataskaita) nurodyta, kad automobilio remonto kaina yra 1 547,14 Eur (be PVM) (1 872,05 Eur su PVM).

Gavęs Vertinimo ataskaitą, draudikas kreipėsi į tris remonto įmones – UAB „Autokėbulita“, UAB „Autobroliai“ ir UAB „Arsaulitus“, kad būtų apskaičiuota transporto priemonės „BMW“ sugadinimų remonto kaina. UAB „Autokėbulita“ sudarytoje automobilio „BMW“ remonto sąmatoje nurodyta, kad remontas kainuos 1 006,88 Eur (be PVM), UAB „Autobroliai“ sudarytoje automobilio remonto sąmatoje buvo nurodytos 1 048,32 Eur (be PVM) automobilio remonto išlaidos, o UAB „Arsaulitus“ sudarytoje automobilio remonto sąmatoje nurodyta, kad automobilį galima suremontuoti už 1 042,23 Eur (be PVM).

Draudikas pareiškėją raštu informavo, kad buvo priimtas sprendimas pareiškėjui išmokėti 1 048,32 Eur draudimo išmoką, atlyginančią dėl įvykio padarytą žalą. Kadangi draudikui nebuvo pateikta dokumentų, patvirtinančių faktinę transporto priemonės remonto kainą, o įvardytos remonto įmonės nustatė remonto kainą pagal savo įkainius ir pateikė pasiūlymus suremontuoti transporto priemonę, draudikas draudimo išmoką apskaičiavo pagal didžiausią remonto įmonių sudarytą sąmatą (UAB „Autobroliai“). Pareiškėjas nesutiko su draudiko priimtu sprendimu, todėl tarp šalių kilo ginčas.

Kreipimesi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo pareiškėjas prašo rekomenduoti draudikui išmokėti pagal Vertinimo ataskaitoje nurodytą automobilio remonto kainą apskaičiuotą draudimo išmoką (1 547,14 Eur (be PVM)), atlyginti pareiškėjo patirtas turto vertintojo samdymo (225 Eur) bei teisinių paslaugų išlaidas (80 Eur). Pareiškėjas nurodo, kad draudiko pasiūlyta draudimo išmoka neatitinka realių nuostolių sumos, todėl draudikas elgiasi nesąžiningai. Dėl šios priežasties pareiškėjas mano, kad draudiko priimtas sprendimas yra neteisingas ir nepagrįstas, todėl draudikas turėtų perskaičiuoti draudimo išmoką pagal pateiktą Vertinimo ataskaitą.

Atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi draudikas nurodė nesutinkąs su pareiškėjo reikalavimu ir prašė jį atmesti. Draudikas, įvertinęs gautus remonto pasiūlymus, priėmė sprendimą išmokėti draudimo išmoką, apskaičiuotą pagal UAB „Autobroliai“ remonto sąmatą. Draudikas pažymėjo, kad esminis kainų skirtumas tarp draudiko pateiktų remonto sąmatų ir Vertinimo ataskaitos susidarė dėl keičiamų durų ir remonto darbų kainos. Draudikas nurodo, kad į jo pateiktas remonto sąmatas yra įtraukta naudotų durų kaina, rinkoje siekianti 100 Eur. Taip pat draudikas pateikė duomenis, kad realiai rinkoje automobilio „BMW“ analogiškų naudotų durų kaina svyruoja nuo 40 iki 80 Eur. Dėl šios priežasties draudikas mano, kad į remonto sąmatas buvo pagrįstai įtraukta būtent tokia keičiamų durų kaina.

Draudiko teigimu, remonto darbų kaina buvo nustatyta pagal realiai rinkoje veikiančių remonto įmonių pateiktus valandinius įkainius, t. y. realius pasiūlymus, pagal kuriuos remonto įmonės įsipareigoja atlikti remonto darbus. Draudikas teigia, kad vertinimo ataskaitoje nurodytas remonto dydis nėra pagrįstas jokiais objektyviais duomenimis. Nors Vertinimo ataskaitoje yra nurodyta, kad remonto darbų valandiniai įkainiai yra nustatyti remiantis Lietuvos Respublikos teritorijoje veikiančių autoservisų vidutiniais valandiniais įkainiais, tačiau nėra pateikta duomenų, kokio tyrimo metu gauti šie rezultatai, kas atliko tyrimą, kokie autoservisai buvo apklausti ir pan. Dėl šios priežasties, draudiko vertinimu, Vertinimo ataskaitoje atliktas automobilio remonto darbų kainos skaičiavimas yra tik teorinis ir nepagrįstas realiais duomenimis.

Draudikas teigia nesutinkantis atlyginti visų turto vertintojo samdymo bei pareiškėjo patirtų teisinių paslaugų išlaidų. Draudikas nurodo tinkamai įvykdęs teisės aktuose nustatytas pareigas – laiku apžiūrėjęs transporto priemonę ir teisingai apskaičiavęs nuostolio dydį, nagrinėjamu atveju pats pareiškėjas nebendradarbiavo, nesikreipė į draudiką dėl draudimo išmokos perskaičiavimo, todėl nepagrįstai didino išlaidas. Draudiko vertinimu, tai, kad pareiškėjas kreipėsi į turto vertintoją dėl automobilio atkūrimo sąnaudų nustatymo šiame žalos reguliavimo etape nebuvo būtina. Vis dėlto draudikas, siekdamas ginčą tarp šalių išspręsti taikiai, pateikė duomenis, kad sutinka papildomai pareiškėjui atlyginti ir 50 proc. nepriklausomo turto vertintojo paslaugų išlaidų, t. y. priėmė sprendimą išmokėti papildomą 112,50 Eur sumą.

Atsižvelgdamas į tai, draudikas mano, kad visus veiksmus atliko tinkamai, apskaičiavo teisingą ir pagrįstą draudimo išmoką, todėl pareiškėjo reikalavimai turi būti atmesti kaip nepagrįsti.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą, Lietuvos bankas vertina pateiktus įrodymus ir tuo pagrindu priima sprendimą.

Atsižvelgiant į ginčo šalių paaiškinimus ir pateiktus įrodymus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudimo išmokos, atlyginančios transporto priemonei „BMW“ padarytų sugadinimų remonto išlaidas, dydžio ir reikalavimo atlyginti pareiškėjo patirtas turto vertintojo samdymo bei teisinių paslaugų išlaidas pagrįstumo.

Siekiant išspręsti tarp pareiškėjo ir draudiko kilusį ginčą bei pasisakyti dėl pareiškėjo keliamų reikalavimų pagrįstumo, Lietuvos banko vertinimu, būtina nustatyti, ar draudikas: 1) apskaičiavo pagrįstą draudimo išmokos dydį; 2) pagrįstai atsisakė atlyginti visas pareiškėjo turėtas turto vertintojo samdymo išlaidas; 3) turi atlyginti pareiškėjo patirtas teisinių paslaugų išlaidas.

1) *Dėl draudiko apskaičiuotos draudimo išmokos, atlyginančios transporto priemonei „BMW“ padarytų sugadinimų remonto išlaidas, dydžio pagrįstumo*

Kreipimesi į Lietuvos banką pareiškėjas reikalauja, kad draudikas pagal pateiktą Vertinimo ataskaitą perskaičiuotų pareiškėjo patirtus nuostolius ir išmokėtų papildomą draudimo išmoką. Nesutikdamas su tokiu pareiškėjo reikalavimu, draudikas teigia, kad jo apskaičiuotas nuostolio dydis atitinka tiek teisės aktų, tiek teismų praktikos nuostatas, todėl draudikas neturi pareigos pareiškėjui mokėti papildomos draudimo išmokos.

Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (toliau – TPVCAPDĮ) 15 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta žalos dydžio nustatymo taisyklė: turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas, vadovaudamasis įgaliotų

asmenų ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ir dokumentais, įrodančiais padarytos žalos aplinkybes, faktą ir dydį. Minėta žalos dydžio nustatymo taisyklė detalizuota Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795 patvirtintų Eismo įvykio metu padarytos žalos nustatymo ir išmokos mokėjimo taisyklių (toliau – Taisyklės) 13 punkte: nukentėjusio trečiojo asmens turtui (transporto priemonei ar kitam kilnojamajam ar nekilnojamajam turtui) padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas ar biuras, vadovaudamasis atsakingo draudiko ar biuro įgaliotų asmenų (ekspertų) ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ar išvadomis, įmonės, kurioje remontuojamas sugadintas turtas, pateiktais šio turto remonto išlaidų skaičiavimais ir (ar) atsižvelgdamas į įmonės, kuri turi teisę remontuoti sugadintą turtą, pateiktus šio turto remonto išlaidų skaičiavimus arba remonto išlaidų pagrindimo dokumentus, taip pat į nukentėjusio trečiojo asmens pateiktus žalos dydį įrodančius dokumentus.

Vadovaujantis Taisyklių 15 punktu, žalos dėl turto sugadinimo, kai jį remontuoti ekonomiškai tikslinga, atlyginimo dydis nustatomas pagal turėtas remonto išlaidas, būtinas atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Jeigu nukentėjęs trečiasis asmuo turto neremontuoja, atlyginamos apskaičiuotos būtinos turto remonto išlaidos (be PVM) atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Būtinas remonto išlaidas sudaro remonto ir dažymo darbų, keičiamų dalių (nuvertinant dalis dėl nusidėvėjimo) bei dažymo medžiagų vertė ir papildomos išlaidos (transportavimo, saugojimo, techninės ekspertizės ir kitos išlaidos). Būtinos remonto išlaidos apskaičiuojamos pagal vidutinius darbų ir keičiamų detalių ir (ar) dalių įkainius, atitinkančius technologijos lygį, vadovaujantis rekomenduojamais laiko normatyvais.

Atsižvelgiant į pirmiau minėtas per eismo įvykį patirtos žalos nustatymą reglamentuojančias teisės aktų nuostatas, pažymėtina, kad turto vertinimo ataskaita, neginčijant joje nurodytų duomenų teisingumo, yra vienas iš, bet ne vienintelis, žalos dydį padedančių nustatyti įrodymų, todėl turėtų būti vertinama atsižvelgiant į visų turimų – taigi, tiek draudiko, tiek pareiškėjo pateiktų – įrodymų visumą. Konstatavus minėtą aplinkybę, kartu darytina išvada, kad turto vertinimo ataskaitos buvimas savaime nesuponuoja ir prielaidos, kad ji turi didesnę įrodomąją galią nei kiti įrodymai ir savaime jų nepaneigia, nes, kaip jau minėta, turto vertinimo ataskaita yra viena iš įrodinėjimo priemonių, ji turi būti vertinama kartu su kitais įrodymais pagal bendrąsias įrodymų vertinimo taisykles.

Pareiškėjas, remdamasis Vertinimo ataskaitos duomenimis, prašo išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią transporto priemonei „BMW“ per eismo įvykį padarytų sugadinimų remonto išlaidas. Siekdamas nuginčyti Vertinimo ataskaitą, draudikas vadovaujasi remonto įmonių UAB „Autokėbulita“, UAB „Arsaulitus“ ir UAB „Autobroliai“ pateikta informacija apie transporto priemonės remonto kainą.

Kaip minėta, Vertinimo ataskaitoje nurodyta, kad transporto priemonės „BMW“ remonto kaina – 1 547,14 Eur (be PVM). Remiantis draudiko atliktu rinkos tyrimu, nustatyta, kad UAB „Autokėbulita“ nurodė, jog transporto priemonę suremontuotų už 1 006,88 Eur (be PVM); UAB „Autobroliai“ nurodė, kad automobilis būtų suremontuotas už 1 048,32 Eur (be PVM), o UAB „Arsaulitus“ nurodė, kad automobilio remonto išlaidos sudarytų 1 042,23 Eur (be PVM).

Vertinant pareiškėjo reikalavimą išmokėti pagal Vertinimo ataskaitą apskaičiuotą draudimo išmoką, pažymėtina tai, kad, atsižvelgiant į transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutarčių kompensacinę paskirtį ir nuostolių draudimo sutartyse, prie kurių priskiriamos minėtos sutartys, įgyvendinamą CK 6.251 straipsnyje įtvirtintą visiško nuostolių atlyginimo principą, žalos atlyginimu turi būti siekiama gražinti ją patyrusį asmenį į iki pažeidimo buvusią padėtį. Teisingas žalos atlyginimas reiškia ir tai, kad, sprendžiant ginčą dėl žalos atlyginimo, turi būti nustatytas tikrasis žalos dydis, nes, nustačius mažesnę už tikruosius nuostolius žalos dydį, iš dalies yra neapgintos nukentėjusio asmens teisės. Kai nustatytas žalos dydis viršija tikruosius nuostolius, nukentėjęs asmuo nepagrįstai praturtėja skolininko sąskaita (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. sausio 7 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-44/2015).

Išanalizavus pateiktus duomenis, matyti, kad pateiktos remonto įmonių parengtos transporto priemonės „BMW“ remonto sąmatos patvirtina, kad automobilio atkūrimo iki būklės, buvusios prieš įvykį, išlaidos nesiekia turto vertintojo nustatytų Vertinimo ataskaitoje nurodytų transporto priemonės remonto išlaidų ir turto vertintojo apskaičiuotos automobilio remonto išlaidos skiriasi nuo tų, kurias apskaičiavo remonto įmonės. Taigi, remiantis Lietuvos bankui pateiktais įrodymais, negalima teigti, kad turto vertintojas, nustatydamas automobilio „BMW“ remonto išlaidų dydį, vadovavosi CK 6.38 straipsnyje įtvirtintu sutarčių vykdymo

ekonomiškumo principu ir automobilio remonto išlaidas apskaičiavo, atsižvelgdamas į ekonomiškiausią, o ne į brangiausią transporto priemonės remonto variantą.

Svarbu pažymėti, kad, siekdamas pagrįsti savo priimtą sprendimą, draudikas nurodo ir tai, kad esminis remonto įmonių ataskaitų ir Vertinimo ataskaitos skirtumas yra priekinės kairės pusės durų kaina: remonto įmonės pateikė duomenis, kad priekines kairės pusės duris rinkoje galima įsigyti už 100–130 Eur, o Vertinimo ataskaitoje nurodyta, kad jų kaina siekia 435,39 Eur (pritaikius nusidėvėjimą). Draudikas pateikė duomenis, kad tokio paties automobilio „BMW“ naudotų priekinių kairės pusės durų kainos naudotų detalių portale www.rrr.lt svyruoja nuo 40 iki 80 Eur.

Lietuvos banko vertinimu, tai tik patvirtina, kad rinkoje naudotas automobilio „BMW“ duris, kurios analogiškos sugadintoms per eismo įvykį, galima įsigyti net ir pigiau. Dėl šios priežasties darytina išvada, kad nagrinėjamu atveju teisės aktai neįpareigoja draudiko transporto priemonės remonto atlikti naudojant tik naujas dalis, todėl draudiko pateiktose remonto įmonių sąmatose nurodyta automobilio „BMW“ keičiamų naudotų priekinių kairės pusės durų kaina atitinka žalos nustatymo taisyklės.

Taigi, Lietuvos bankui nebuvo pateikta įrodymų, patvirtinančių, kad draudiko pateiktos remonto sąmatos buvo sudarytos nesivadovaujant Taisyklių 15 punkto nuostatomis. Atsižvelgiant į CK 6.251 straipsnyje įtvirtintą visiško nuostolių atlyginimo principą ir vadovaujantis CK 6.38 straipsnio 3 dalyje nustatytu prievolių vykdymo ekonomiškiausiu būdu principu, darytina išvada, kad draudiko apskaičiuotas žalos dydis yra pagrįstas objektyviais įrodymais (remonto įmonių sudarytomis transporto priemonės remonto sąmatomis), patvirtinančiais, kad už apskaičiuotą nuostolius kompensuojančią išmoką automobilis būtų visiškai atkurtas į iki eismo įvykio buvusią padėtį, o tai atitinka teisės aktuose įtvirtintas žalos nustatymo taisyklės.

Kadangi Lietuvos bankui pateikti įrodymai suteikia pagrindą konstatuoti, kad draudiko sprendimas draudimo išmoką apskaičiuoti pagal UAB „Autobroliai“, t. y. didžiausią sudarytą remonto įmonės sąmatą, atitinka tikslios žalos dydžio nustatymo taisyklės, nėra pagrindo pareiškėjo reikalavimo draudimo išmoką apskaičiuoti pagal Vertinimo ataskaitos duomenis pripažinti pagrįstu.

Konstatuotų aplinkybių kontekste svarbu ir tai, kad nesivadovavimas nepriklausomo turto vertintojo parengta Vertinimo ataskaita nereiškia, kad draudikas, pareiškėjui pateikęs įrodymus, patvirtinančius, kad už išmokėtą draudimo išmoką nebuvo galima atkurti jam priklausančios transporto priemonės į iki eismo įvykio buvusios būklės, neturėtų atlyginti ir pareiškėjo nuostolių, viršijančių išmokėtą draudimo išmoką.

2) Dėl nepriklausomo turto vertintojo samdymo išlaidų atlyginimo

Pareiškėjas Lietuvos banko taip pat prašė rekomenduoti draudikui atlyginti turto vertintojo samdymo išlaidas (225 Eur), kurias patvirtina 2022 m. spalio 7 d. Pinigų priėmimo kvitas, serija KNE Nr. (*duomenys neskelbiami*). Atkreiptinas dėmesys, kad, siekdamas tarp šalių kilusį ginčą išspręsti taikiai, draudikas pasiūlė pareiškėjui atlyginti pusę, t. y. 112,50 Eur, turto vertintojo samdymo išlaidų, tačiau pareiškėjas atsisakė tarp šalių kilusį ginčą spręsti taikiai.

Vadovaujantis CK 6.38 straipsnyje įtvirtintais prievolių vykdymo principais, prievolės turi būti vykdomos sąžiningai, tinkamai ir nustatytais terminais pagal įstatymų ar sutarties nurodymus, o kai tokių nurodymų nėra, – vadovaujantis protingumo kriterijais. Jeigu vienai iš šalių prievolės vykdymas kartu yra ir profesinė veikla, ši šalis turi vykdyti prievolę taip pat pagal tai profesinei veiklai taikomus reikalavimus. Kiekviena šalis turi atlikti savo pareigas kuo ekonomiškiau ir vykdydama prievolę bendradarbiauti su kita šalimi (šalių pareiga kooperotis).

TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad nukentėjęs trečiasis asmuo turi teisę pasamdyti turto vertintoją, kad jis nustatytų turtui padarytos žalos dydį, jeigu draudiko įgaliotas asmuo neatvyko apžiūrėti sugadinto turto per šio straipsnio 2 dalyje nustatytą terminą. Tokiu atveju atsakingas draudikas privalo atlyginti protingumo kriterijus atitinkančias nukentėjusio trečiojo asmens turėtas turto vertintojo samdymo išlaidas. Toje pačioje TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje taip pat nurodyta, kad nukentėjęs trečiasis asmuo turi teisę savo iniciatyva ir savo lėšomis papildomai kreiptis į ekspertus dėl padarytos žalos dydžio nustatymo. Draudikas teigia tinkamai įvykdęs pareigą apžiūrėti turta, todėl pagal specialiajame įstatyme įtvirtintą reglamentavimą neturi prievolės atlyginti nepriklausomo turto vertintojo samdymo išlaidų.

Lietuvos bankas sutinka, kad įprastai, jeigu asmuo nusprendžia pasinaudoti TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta teise savo iniciatyva ir savo lėšomis papildomai kreiptis į ekspertus

dėl padarytos žalos dydžio nustatymo, draudikas neturi pareigos atlyginti dėl to patirtų išlaidų. Vis dėlto, vadovaujantis minėtais prievolių vykdymo principais, Lietuvos banko nuomone, TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalies nuostatos nereiškia, kad draudiko pareiga atlyginti nepriklausomo turto vertintojo samdymo išlaidas gali kilti besąlygiškai tik vieninteliu atveju – per nustatytą terminą neapžiūrėjus sugadinto turto.

Toks TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalies nuostatų aiškinimas, koku vadovaujasi draudikas, tam tikrais atvejais sudarytų sąlygas iškreipti transporto priemonių civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sistemos funkcionavimo pagrindus ir principus: galėtų susidaryti situacija, kai TPVCAPDĮ nustatyta nukentėjusio trečiojo asmens teisė savo iniciatyva ir savo lėšomis papildomai kreiptis į ekspertus dėl padarytos žalos dydžio nustatymo virstų esmine teisingo nuostolio nustatymo sąlyga ir iš esmės eliminuotų draudiko atsakomybę dėl tinkamo savo prievolių vykdymo.

Todėl Lietuvos bankas mano, kad nepriklausomo vertintojo samdymo išlaidos nukentėjusiam trečiajam asmeniui turi būti atlygintos tuomet, jei jas nukentėjęs asmuo patiria įrodinėdamas žalos dydį, o draudikas, vadovaudamasis pateiktomis ekspertų išvadomis, perskaičiuoja draudimo išmoką, taigi, pripažįsta, kad iš pradžių ją buvo apskaičiavęs neteisingai.

TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas. Tai reiškia, kad įstatyme būtent draudikui numatyta prievolė nustatyti padarytos žalos dydį. Kaip jau minėta, apskaičiuodamas draudimo išmoką, draudikas turi laikytis CK 6.251 straipsnyje įtvirtinto visiško nuostolių atlyginimo principo ir užtikrinti, kad nukentėjusiam asmeniui žala būtų atlyginta teisingai. Todėl draudikas, profesionalus finansų rinkos dalyvis, savo prievolės turi vykdyti pagal profesinei veiklai taikomus reikalavimus ir administruodamas žalą nustatyti teisingą nuostolio dydį. Lietuvos banko nuomone, tai, kad nukentėjęs trečiasis asmuo turi teisę savo iniciatyva ir savo lėšomis papildomai kreiptis į ekspertus dėl padarytos žalos dydžio nustatymo, neturi jokios įtakos minėtai draudiko pareigai, t. y. neatleidžia draudiko nuo pareigos administruojant žalą nustatyti teisingą nuostolio dydį.

Atsiliepime draudikas teigia vykdęs įstatymų nustatytus reikalavimus, todėl pareiškėjui nebuvo kilusi būtinybė kreiptis į nepriklausomą turto vertintoją. Vis dėlto iš ginčo šalių pateiktų duomenų matyti, kad draudikas po eismo įvykio sudarė sąmatą, kurioje nustatė, kad pareiškėjo nuostoliai dėl transporto priemonės apgadinimų siekia 852,09 Eur (be PVM). Draudikas neneigia, kad pareiškėjas buvo informuotas apie tokią apskaičiuotą nuostolių sumą. Pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko skaičiavimu, kreipėsi į turto vertintoją ir pateikė draudikui Vertinimo ataskaitą. Pažymėtina, kad galutinis draudiko apskaičiuotas nuostolio dydis – 1 048,32 Eur, t. y. yra didesnis, palyginti su pirmu skaičiavimu.

Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad pirminio draudimo išmokos dydžio perskaičiavimas yra susijęs būtent su teisingu nuostolio atlyginimu, kai pareiškėjas, nesutikęs su pirminiu skaičiavimu, pateikė draudikui Vertinimo ataskaitą ir tik tuomet draudikas kreipėsi į 3 servisus ir mokėtiną draudimo išmoką apskaičiavo vadovaudamasis didžiausia remonto įmonės pateikta remonto sąmata. Kadangi šiuo atveju nuostolio dydžio perskaičiavimas nebuvo susijęs su, pavyzdžiui, paaikšėjusiais naujais automobilio sugadinimais ar kitomis aplinkybėmis, kurių draudikas objektyviai būtų negalėjęs įvertinti atlikdamas pirminį skaičiavimą, darytina išvada, kad, atsižvelgęs į Vertinimo ataskaitą ir perskaičiavęs draudimo išmoką, draudikas pripažino, jog pirminis nuostolio skaičiavimas nebuvo teisingas.

Kaip minėta, pareiškėjas su draudiko apskaičiuota suma nesutiko ir kreipėsi į turto vertintoją. Tačiau byloje nėra duomenų, patvirtinančių, kad pareiškėjas prieš tai būtų pateikęs draudikui pretenziją dėl galimai neteisingai nustatyto nuostolių dydžio, todėl negalima teigti, kad pareiškėjas, kilus ginčui dėl nuostolių dydžio, būtų pakankamai bendradarbiavęs su draudiku arba tiesiogiai su draudiku sprendęs ginčą dėl nuostolių dydžio, t. y. pareiškėjas netinkamai vykdė bendradarbiavimo pareigą. Kita vertus, vertinant aplinkybę, kad draudikas, gavęs Vertinimo ataskaitą, pakartotinai apskaičiavo pareiškėjo patirtus nuostolius ir pareiškėjui pasiūlė išmokėti 1 048,32 Eur draudimo išmoką, atlyginančią automobilio remonto išlaidas, darytina išvada, kad pirminėje sąmatoje apskaičiuota suma iš esmės neatitiko TPVCAPDĮ ir Taisyklių reikalavimų ir nebuvo pakankama, siekiant atkurti pareiškėjo transporto priemonę į iki eismo įvykio buvusią būklę, ir būtent Vertinimo ataskaita turėjo esminės įtakos, kad nuostoliai būtų perskaičiuoti.

Atsižvelgiant į nustatytas aplinkybes, remiantis protingumo, teisingumo bei sąžiningumo principais ir siekiant užtikrinti šalių teisių bei teisėtų interesų pusiausvyrą, darytina išvada, kad draudikas pagrįstai pareiškėjui pasiūlė ir turėtų atlyginti pusę (112,50 Eur) pareiškėjo patirtų

turto vertintojo samdomo išlaidų.

3) Dėl teisinių pagalbos išlaidų atlyginimo

Pareiškėjas kreipimesi į Lietuvos banką papildomai prašo rekomenduoti bankui atlyginti išlaidas, susijusių su teisine pagalba, t. y. 80 Eur.

Neteisminę vartojimo ginčų tvarką reglamentuojančio Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 4 dalies 2 punkte nurodyta, kad priimant sprendimą dėl ginčo esmės turi būti sprendžiama dėl vartotojo patirtų išlaidų, susijusių su vartojimo ginčų neteisminio sprendimo procedūra (įrodymų surinkimo išlaidų, įskaitant būtinas ekspertizės ar laboratorinių tyrimų išlaidas, išlaidų advokato ar advokato padėjėjo pagalbai apmokėti, vertimo išlaidų), atlyginimo proporcingai patenkintų vartotojo reikalavimų daliai. Analogiškos nuostatos yra įtvirtintos Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 62.2 papunktyje.

Atsižvelgiant tiek į pirmiau sprendime pateiktus duomenis, tiek į teisės aktų nuostatas, svarbu pažymėti, kad, atmetus pareiškėjo draudikui keliamus reikalavimus, teisinės pagalbos išlaidos nėra atlyginamos.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimus.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis